

Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні екологічного світогляду молоді

**Обласне соціологічне дослідження
аналіз-звіт**

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ, ТУРИЗМУ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ЮНАЦТВА

Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні екологічного світогляду молоді

Обласне соціологічне дослідження
аналіз-звіт

**Кропивницький
2016**

2

ББК 78.34(4УКР-4КІР)

П 78

Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні екологічного світогляду молоді: Обласне соціологічне дослідження: аналіз-звіт / [вик.: Н. Борзенко; ред.: В. Зеленіна, Н. Таратута]; Кіровоградська ОЮБ. – Кропивницький, 2016. – 28с.

Дане видання містить результати обласного соціологічного дослідження «Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні екологічного світогляду молоді», яке проводилося у II кварталі 2016 року серед молоді – користувачів Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва, районних та сільських бібліотек Кіровоградської області системи Міністерства культури України

Видання розраховане на бібліотечних працівників, студентів, школярів та тих, хто працює з молоддю.

Виконавець: Н. Борзенко

Комп'ютерна верстка та дизайн: Н. Борзенко

Відповідальна за випуск: Л. Савенко

©Виконавець: Н. Борзенко, 2016

© Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва, 2016

В обласному соціологічному дослідженні «Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні екологічного світогляду молоді» взяли участь 1522 респонденти – користувачі Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва, центральних районних (міських) бібліотек та районних бібліотек для дорослих, бібліотек-філій для юнацтва Знам'янської та Олександрійської МЦБС, юнацьких абонементів Ульяновської ЦРБ та Світловодської (ф. № 2) МЦБС, сільських бібліотек Кіровоградської області системи Міністерства культури України, віком від 14 до 35 років.

1. Вкажіть Ваш вік

(Табл. 1)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	14-19	680	44,7
2	20-24	333	21,9
3	25-35	507	33,3
	Усього відповідей	1520	99,9
	Не відповіли	2	0,1
	Усього респондентів	1522	100

Згідно одержаних даних, в дослідженні представлена думка молоді різного віку: в більшості, віком від 14 до 19 років – 44,7% опитаних респондентів, третина опитаних респондентів віком від 25 до 35 років (33,3%), віком від 20 до 24 років – 21,9% опитаних респондентів. (Див. Табл. 1)

2. Рід занять:

(Табл. 2)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	учень/ця	497	32,7
2	студент/ка	352	23,1
3	працюючий/ча	516	33,9
4	тимчасово безробітний	154	10,1
	Усього відповідей	1519	99,8
	Не відповіли	3	0,2
	Усього респондентів	1522	100

Майже третина опитаних молоді-респондентів (33,9%), що взяли участь в дослідженні працюють, 32,7% навчаються в загальноосвітніх закладах, 23,1% – навчаються в середніх або вищих навчальних закладах, 10,1% – тимчасово безробітні. (Див. Табл. 2).

3. Вкажіть Вашу стать

(Табл. 3)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	чоловік	521	34,2
2	жінка	1001	65,8
	Усього відповідей	1522	100
	Не відповіли	0	0
	Усього респондентів	1522	100

Переважає більшість респондентів, які взяли участь в дослідженні, жіночої статі (65,8%). Натомість, респондентів чоловічої статі, лише третина (34,2%). (Див. Табл. 3)

4. У якому типі населеного пункту Ви проживаєте?

(Табл. 4)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	місто	580	38,1
2	село	641	42,1
3	селище міського типу (сmt)	300	19,7
	Усього відповідей	1521	99,9
	Не відповіли	1	0,1
	Усього респондентів	1522	100,0

Проаналізувавши отримані дані щодо місця проживання респондентів, можна зробити висновок, що 42,1% опитаних респондентів проживають в сільській місцевості, у місті – 38,1%, і лише п'ята частина опитаних респондентів (19,7%) – в селищі міського типу (сmt).

5. Чи турбує Вас екологічна ситуація у Вашому місті (селі)?

(Табл. 5)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	турбує	1300	85,4
2	не турбує	90	5,9
3	важко відповісти	132	8,7
	Усього відповідей	1522	100,0
	Не відповіли	0	0,0
	Усього респондентів	1522	100,0

Аналіз даних дав змогу виявити ступінь відношення молоді до екологічних проблем: переважна більшість респондентів які взяли участь в дослідженні (85,4%) зазначили, що екологічна ситуація їх турбує, важко відповісти – 8,7% респондентам. 5,9% опитаних молоді-респондентів проявили байдуже ставлення до питань екології: екологічна ситуація їх не турбує. (Див. Табл. 5)

6. Яке місце, на Вашу думку, повинно займати вирішення екологічних проблем?

(Табл. 6)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	пріоритетне	584	38,4
2	другорядне	76	5,0
3	на рівні з економічними і соціальними проблемами	804	52,8
4	мене це не цікавить	57	3,7
	Усього відповідей	1521	99,9
	Не відповіли	1	0,1
	Усього респондентів	1522	100,0

На думку 52,8% респондентів, які взяли участь в дослідженні, вирішення екологічних проблем повинно займати місце на рівні з економічними і соціальними проблемами, 38,4% – пріоритетне місце, 5% – другорядне. Не цікавить питання вирішення екологічних проблем 3,7% опитаних респондентів. (Див. Табл. 6)

7. Як Ви оцінюєте стан навколишнього середовища?

(Табл. 7)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	чистий	67	4,4
2	забруднений	1091	71,7
3	дуже забруднений	359	23,6
4	частково забруднений	5	0,3
	Усього відповідей	1522	100
	Не відповіли	0	0
	Усього респондентів	1522	100

Згідно результатів дослідження, 71,1% опитаних респондентів оцінили стан навколишнього середовища, як забруднений. 23,6% респондентів вважають, що навколишнє середовище дуже забрудненим. Оцінюють його як чисте – 4,4%, частково забруднене – 0,3% опитаних респондентів. (Див. Табл. 7)

8. Які екологічні проблеми, на Вашу думку, є актуальними для вашої місцевості?

(Табл. 8)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	забруднення ґрунтів і втрата їх якості	477	12,02
2	забруднення атмосферного повітря (шкідливе виробництво, транспорт тощо)	616	15,53
3	забруднення питної води	607	15,30
4	забруднення річок та інших водойм	801	20,19
5	засміченість населених пунктів та збільшення кількості сміттєвих звалищ	907	22,86
6	вимищення зелених насаджень (вирубання лісів, вимищення квітів)	528	13,31
7	вплив іонізуючого випромінювання \ радону	7	0,18
8	забруднення навколишнього середовища від діяльності уранові шахти	19	0,48
9	підвищений радіаційний фон	4	0,10

10	забруднення навколишнього середовища від діяльності гранітних кар'єрів	1	0,03
	Усього відповідей	3967	100
	Не відповіли	0	0
	Усього респондентів	1522	100

На думку молоді-респондентів, для місцевості де вони мешкають характерна велика кількість актуальних екологічних проблем найбільшими з яких є такі: засміченість населених пунктів та збільшення кількості сміттєвих звалищ (22,86%), забруднення річок та інших водойм (20,19%), забруднення атмосферного повітря (15,53%), забруднення питної води (15,30%), винищення зелених насаджень (13,31%), забруднення ґрунтів і втрата їх якості (12,02%). (Див. Табл. 8)

9. Які заходи Ви б запропонували, для того, щоб зменшити або вирішити екологічні проблеми вашої місцевості?

(Табл. 9)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	активізувати контроль спеціальних служб за чистотою в громадських місцях (екологічну поліцію, місцеву владу, екологічну інспекцію)	5	0,4
2	будувати нові та модернізувати застарілі водопровідно-каналізаційні та очисні споруди	10	0,8
3	ввести в експлуатацію авто без палива, екотранспорт	6	0,5
4	вивчати і впроваджувати біотехнологій	1	0,1
5	вирішити проблему знищення амброзії	1	0,1
6	вирішити проблему систематичного прибирання територій у населених пунктах, відсутності урн для сміття; збільшити кількість сміттєвих баків, запровадити реальну систему вчасного вивезення сміття та його утилізацією	108	8,9

7	виховувати екологічну свідомість та підвищувати екологічну культуру населення, зокрема молоді	18	1,5
8	впровадити роздільне сортування сміття для переробки	15	1,2
9	впровадити безвідходне виробництво	4	0,3
10	встановити в громадських місцях таблички «смітити заборонено»	1	0,1
11	впорядкувати дороги	1	0,1
12	дотримуватись чистоти	34	2,8
13	раціонально використовувати ресурси	1	0,1
14	заборонити спалювати листя, стерню на полях	1	0,1
15	закрити гранітний кар'єр (в Новомиргородському районі)	2	0,2
16	запроваджувати установку фільтрів на автомобільному транспорті	1	0,1
17	збільшити фінансування на екологічні потреби та покращення екології в населених пунктах	17	1,4
18	змінити своє ставлення до навколишнього середовища та природних ресурсів, стати більш свідомим	4	0,3
19	зменшити норми викидів шкідливих речовин в атмосферу, воду	11	0,9
20	зупинити безконтрольну вирубку лісових масивів, посилити контроль за заготівлею деревини	20	1,6
21	користуватись екологічно чистими матеріалами, зменшити користування шкідливими; закликати мешканців міста менше користуватися або відмовитися від використання виробів з пластику, поліетиленових пакетів	15	1,2
22	організувати в бібліотеках і школах екологічні заходи, тижні і Дні довкілля,	33	2,7

	екологічні флешмоби, еко-тренінги, екологічні марафони, Еко-круїзи, екологічні диспути, години, діалоги		
23	організувати екологічні агітбригади, рейди екопатрулів щодо чистоти на вулицях	9	0,7
24	посилити контроль з боку органів державної влади, та ввести штрафні санкції за порушення екологічних норм, вирубку зелених насаджень, облаштування несанкціонованих сміттєзвалищ як для підприємств, так і для пересічних громадян	160	13,2
25	піднімати актуальні екологічні питання серед молоді та залучати до їх вирішення	14	1,2
26	покращити стан водонапірної башти	1	0,1
27	поширювати книги, рекламні буклети, що пропагують збереження довкілля	14	1,2
28	привести стан водойм до належного, шляхом очищення берегів та водойм від мулу; вдосконалити очищення питної води	54	4,5
29	проводити інформаційні заходи, роз'яснювальну роботу серед молоді	11	0,9
30	проводити "чисті четверги" або встановити суботу - днем прибирання	1	0,1
31	підвищувати рівень екологічної грамотності, виховувати бережне ставлення до природи, навчати любити природу молоде покоління	46	3,8
32	посилити контроль над стихійними сміттєзвалищами та упорядкувати офіційні	16	1,3
33	проводити майстер-класи з виготовлення листівок, плакатів, які пропагують відповідальність людини перед навколишнім середовищем	3	0,2
34	проводити низки добровільних заходів та екологічних акцій (суботники з прибирання територій, Акції по збору відпрацьованих батарейок, Акції з озеленення територій та висаджування лісосмуг, екологічні рейди	331	27,3

35	проводити зміни на законодавчому рівні та посилити контроль за екологічним станом	23	1,9
36	проводити консультацій з фахівцями-професіоналами, екологами	1	0,1
37	проведення роз'яснювальної роботи з фермерами (землевласниками та орендарями) щодо зменшення використання хімічних добрив та використання органічних добрив для того, щоб не втратити родючості ґрунту	57	4,7
38	регулювати вирубування зелених насаджень	9	0,7
39	розробляти цільові програми орієнтовані на різні вікові категорії та спрямовані на покращення екологічної ситуації в окремо взятому районі; залучати інвестицій в екологічні проекти щодо покращення стану довкілля	10	0,8
40	сприяти екологічному волонтерству	1	0,1
41	створювати заповідники, парки, насаджувати дерева, квіти	66	5,4
42	створювати екологічні гуртки, студії, в тому числі з використання комп'ютерних екологічних програм	2	0,2
43	створити завод з переробки та утилізації побутового сміття і відходів від виробництва	46	3,8
44	упорядковувати та доглядати за утриманням сільських звалищ твердих побутових відходів	14	1,2
45	утилізувати сміття в спеціально відведених місцях	15	1,2
	Усього відповідей	1213	100
	Не відповіли	477	31,3
	Відповіли	1045	68,7
	Усього респондентів	1522	100

Більше ніж половина (68,7%) опитаних респондентів-молоді запропонували заходи, які на їх думку допомогли б зменшити або вирішити екологічні проблеми місцевості, в якій вони мешкають. Зокрема: проводити низки добродійних заходів та екологічних акцій, суботники з прибирання територій, акції по збору відпрацьованих батарейок, з озеленення територій та висаджування лісосмуг, екологічні рейди – 27,3% опитаних респондентів; 13,2% опитаних вважають за необхідне посилити контроль з боку органів державної влади, та ввести штрафні санкції за порушення екологічних норм, вирубку зелених насаджень, облаштування несанкціонованих сміттєзвалищ; 8,9% вважають що в першу чергу необхідно вирішити проблему систематичного прибирання територій у населених пунктах, проблему відсутності урн для сміття та забезпечити вчасне вивезення сміття з подальшою його утилізацією; 5,4% респондентів пропонують створювати заповідники, парки, насаджувати дерева та квіти; 4,5% респондентів пропонують привести стан водойм до належного, шляхом очищення берегів та водойм від мулу, а також, вдосконалити очищення питної води; 4,7% – проводити роз'яснювальну роботу з фермерами (землевласниками та орендарями) щодо зменшення використання хімічних добрив та використання органічних добрив для того, щоб не втратити родючості ґрунту.

Лише 3,8% молоді-респондентів вважають за необхідне підвищувати рівень екологічної грамотності, виховувати бережне ставлення до природи, навчати любити природу молоде покоління; така ж кількість респондентів вважають за необхідне створити завод з переробки та утилізації побутового сміття і відходів виробництва. (Див. Табл. 9)

10. Які інформаційні джерела сприяють підвищенню Вашого рівня екологічної грамотності, надають повну інформацію про стан довкілля, екологічні проблеми та їх вирішення у вашій місцевості? (можливі декілька відповідей)

(Табл. 10)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	аналітичні матеріали у друкованих засобах масової інформації: газетах, журналах	620	21,6
2	екологічні телевізійні та радіо програми	729	25,4
3	Інтернет-ресурси: спеціалізовані веб-сайти, соціальні мережі тощо	859	29,9

4	книги присвячені екологічним питанням	494	17,2
5	бібліографічні покажчики з екологічних питань	167	5,8
6	мене не цікавить така інформація	5	0,2
	Усього відповідей	2874	100,0
	Не відповіли	7	0,5
	Відповіли	1515	99,5
	Усього респондентів	1522	100,0

На думку респондентів, які взяли участь в дослідженні, підвищенню їх екологічної грамотності сприяють такі інформаційні джерела: Інтернет-ресурси – спеціалізовані веб-сайти, соціальні мережі (29,9%); екологічні телевізійні та радіо програми (25,4%), аналітичні матеріали у друкованих засобах масової інформації: газетах, журналах (21,6%), книги, присвячені екологічним питанням (17,2%), бібліографічні покажчики з екологічних питань (5,8%). (Див. Табл. 10)

11. Чи вважаєте Ви необхідним популяризацію екологічних знань і формування екологічної культури молоді у Вашій місцевості?

(Табл. 11)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	вважаю одним із головних напрямів виховання молоді	1001	65,8
2	вважаю за необхідне, але як самоосвіту	419	27,5
3	вважаю за непотрібне	43	2,8
4	мені байдуже	38	2,5
	Усього відповідей	1501	98,6
	Не відповіли	21	1,4
	Усього респондентів	1522	100

Згідно одержаних даних, більшість опитаних респондентів вважають популяризацію екологічних знань і формування екологічної культури, одним із головних напрямів виховання молоді (65,8%), натомість, 27,5% респондентів вважають за необхідне, але як самоосвіту. 2,8% молоді –

респондентів вважають, що непотрібно популяризувати екологічні знання, 2,5%, – байдуже. (Див. Табл. 11)

12. Якими екологічними видами діяльності з охорони довкілля та екологічної безпеки Ви займалися?

(Табл. 12)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	намагаюся зменшити споживання енергії та води	652	21,0
2	використовую енергоефективні засоби (енергозберігаючі лампи тощо)	597	19,3
3	вибираю екологічний транспорт	151	4,9
4	намагаюся сортувати сміття	379	12,2
5	купую екологічні продукти та речі	409	13,2
6	зменшую використання одноразових речей (пластикові пляшки, посуд)	606	19,5
7	беру участь в акціях, суботниках з прибирання територій від сміття	150	4,8
8	висаджую дерева	82	2,6
9	займаюся волонтерською діяльністю	26	0,8
10	прибираю за собою та допомагаю громадським організаціям у проведенні екологічних акцій	47	1,5
11	роблю корисні поробки з непотрібних речей	2	0,1
	Усього відповідей	3101	100
	Не відповіли	3	0,2
	Відповіли	1519	99,8
	Усього респондентів	1522	100

Одержані дані дослідження дозволяють скласти уявлення про те, якими екологічними видами діяльності з охорони довкілля та екологічної безпеки займається молодь, зокрема: 21,0% респондентів намагаються зменшити споживання енергії та води, 19,5% – зменшують використання одноразових речей (пластикові пляшки, посуд), 19,3% – використовують енергоефективні засоби (енергозберігаючі лампи тощо), 13,2% – купують екологічні продукти та речі, 12,2% – намагаються сортувати сміття, 4,8% –

беруть участь в акціях і суботниках з прибирання територій від сміття.
(Див. Табл. 12)

13. В яких екологічних, природоохоронних акціях або ініціативах Ви брали участь?

(Табл. 13)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	Всеукраїнська екологічна акція «За чисте довкілля»	719	40,5
2	Всеукраїнська акція «Майбутнє лісу у твоїх руках»	128	7,3
3	Екологічна акція по збору відпрацьованих батарейок	361	20,3
4	Всеукраїнська акція «Зробимо Україну чистою разом»	358	20,2
5	Всеукраїнська природоохоронна акція «Первоцвіт»	78	4,4
6	Акція «Зробимо своє село чистим»	1	0,1
7	Бібліотечна акція «Прикрась своє село – посади біля хати квіти»	3	0,2
8	Всеукраїнська природоохоронна акція «Збережи ялинку»	1	0,1
9	Всеукраїнська природоохоронна акція «Годівничка»	1	0,1
10	Всеукраїнська акція «До чистих джерел»	5	0,3
11	Всеукраїнський форум «Молодь – за безпечний світ»	1	0,1
12	Екологічна акція по збору відпрацьованих люмінесцентних ламп	1	0,1
13	Екологічна ініціатива «Зробимо Лозоватку чистою»	0	0,0
14	Екологічний фестиваль «ЧистоФест»	2	0,1
15	Міські суботники з благоустрою територій, «Весняна толока»	49	2,8
16	не знав, що такі акції проводяться в нашому місті, якщо знав би, то обов'язково прийняв би участь	10	0,6

17	не брав участі у жодній екологічній акції та ініціативі	55	3,1
18	прибрав з другом в лісі за власною ініціативою; брав участь в Акції-СОС «Взяв та прибрав»	2	0,1
	Усього відповідей	1775	100
	Відповіли	1339	88
	Не відповіли	183	12
	Усього респондентів	1522	100

Згідно одержаних даних, можна зробити висновок, що молодь активно бере участь в екологічних, природоохоронних акціях або ініціативах. 40,5% молоді-респондентів брали участь у Всеукраїнській екологічній акції «За чисте довкілля», 20,3% – у Екологічній акції зі збору відпрацьованих батарейок, 20,2 % – у Всеукраїнській екологічній акції «Зробимо Україну чистою разом», 7,3% – у Всеукраїнській акції «Майбутнє лісу у твоїх руках».

Всеукраїнська природоохоронна акція «Первоцвіт» зацікавила 4,4%, міські суботники з благоустрою територій та «Весняна толока» – 2,8% опитаних респондентів. Натомість, 3,1% молоді не брали участі у жодній екологічній акції та ініціативі. (Див. Табл. 13)

14. Які заходи щодо підвищення екологічної грамотності для Вас будуть цікавими?

(Табл. 14)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	перегляд книжкових виставок на екологічну тематику	625	26,84
2	консультації з фахівцями-професіоналами в галузі екології	335	14,38
3	круглі столи за участю провідних екологів району	267	11,46
4	екологічні тренінги, вікторини	515	22,11
5	екологічні акції	569	24,43
6	екологічні флешмоби	3	0,13

7	жодна не цікавить	6	0,26
8	Бібліотечна акція «Посади дерево»	1	0,04
9	Бібліотечна акція «Прикрась своє село – посади біля хати квіти»	6	0,26
10	майстер-клас «Пластику – друге життя»	1	0,04
11	проведення опитування, анкетування	1	0,04
	Усього відповідей	2329	100
	Не відповіли	8	0,5
	Відповіли	1514	99,5
	Усього респондентів	1522	100

На думку молоді-респондентів, які взяли участь в дослідженні, серед заходів з підвищення екологічної грамотності цікавими для них будуть такі: перегляд книжкових виставок на екологічну тематику (26,84%), екологічні акції (24,43%), екологічні тренінги, вікторини (22,11%), консультації з фахівцями-професіоналами в галузі екології (14,38%), круглі столи за участю провідних екологів району (11,46%). (Див. Табл. 14)

15. Яку інформацію щодо підвищення екологічної грамотності Ви хотіли б отримати під час відвідування заходів в бібліотеках?

(Табл. 15)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	про вплив довкілля на здоров'я людини	707	30,2
2	про екологію води та водних ресурсів	394	16,8
3	про вплив транспорту на навколишнє середовище	203	8,7
4	про стан забруднення навколишнього середовища	631	27,0
5	про вторинну переробку сміття	390	16,7
6	про екологічно чисті види енергозабезпечення	3	0,1
7	про екологію харчових продуктів	3	0,1
8	про локальні екологічні проблеми нашого регіону	3	0,1

9	про небезпеку байдужості	1	0,04
10	про екологічну небезпеку уранового виробництва	1	0,04
11	про заходи які сприяють покращенню екологічної ситуації в місті	1	0,04
12	ніяку / така інформація мене не цікавить	4	0,2
	Усього відповідей	2341	100
	Не відповіли	67	4,4
	Відповіли	1455	95,6
	Усього респондентів	1522	100

Згідно одержаних даних, можна зробити висновок, що під час відвідування заходів з підвищення екологічної грамотності в бібліотеках, молодь хотіла б дізнатись про вплив довкілля на здоров'я людини (30,2%), про екологію води та водних ресурсів (16,8%), про стан забруднення навколишнього середовища (27,0%), про вторинну переробку сміття (16,7%), про вплив транспорту на навколишнє середовище (8,7%). (Див. Табл. 15)

16. Які екологічні громадські організації Ви знаєте?

(Табл. 16)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	Асоціація «Український екологічний альянс»	1	0,1
2	Всесвітнє товариство захисту тварин WSPA	5	0,5
3	Всеукраїнський Благодійний Фонд «Громада Рибалок України»	1	0,1
4	Всеукраїнська громадська організація «Жива планета»	158	14,9
5	Всеукраїнська екологічна громадська організація «Зробимо Україну чистою»	48	4,5
6	Всеукраїнська екологічна громадська організація «МАМА-86»	11	1,0
7	Всеукраїнська громадська організація «Чиста Хвиля»	11	1,0

8	Всеукраїнська громадська організація «Let's do it, Ukraine»	10	0,9
9	Всеукраїнська громадська організація «Ноосфера»	1	0,1
10	Всеукраїнська громадська організація «Асоціація природоохоронних територій України»	2	0,2
11	Всеукраїнська громадська організація «Розвиток та довкілля»	9	0,8
12	Всеукраїнська громадська організація «Українське водне товариство WaterNet»	1	0,1
13	Всеукраїнська громадська організація «Захист»	1	0,1
14	Всеукраїнська громадська організація «Екологія та соціальний захист України»	18	1,7
15	Всеукраїнська громадська організація «До чистих джерел»	0	0,0
16	Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта»	4	0,4
17	Всеукраїнська екологічна ліга	62	5,8
18	Всеукраїнська організація Українське товариство «Зелена Планета»	52	4,9
19	Всесвітній фонд дикої природи (World Wildlife Fund, WWF)	31	2,9
20	Всесвітній фонд охорони природи (ВФОП)	1	0,1
21	Громадська екологічна організація «Екос»	37	3,5
22	Громадська екологічна організація «Голос Природи»	16	1,5
23	Громадська еколого-правова організація «Екоправо-Київ»	17	1,6
24	Громадська організація «Громадський Рух України «За право громадян на екологічну безпеку»	1	0,1
25	Громадська організація «Екологія та соціальний захист Бобринецького району»	35	3,3
26	Громадська організація «Еко-Дніпро»	3	0,3

27	Громадська організація «Український екологічний союз»	7	0,7
28	Громадська організація Український екологічний клуб «Зелена Хвиля»	29	2,7
29	Громадська організація «Громадська сила»	2	0,2
30	Громадська екологічна організація «Українське товариство охорони природи»	3	0,3
31	Громадська організація «Жінки і діти України – наше майбутнє»	2	0,2
32	Громадська організація «Платформа громадської участі «Нове місто» м. Знам'янка	4	0,4
33	Громадська спілка «Громадська варта»	3	0,3
34	Державна екологічна інспекція	1	0,1
35	Дитячий екологічний центр «Паросток»	6	0,6
36	Дитячий фонд ООН, ЮНІСЕФ	2	0,2
37	Екологічна громадська організація «ФЛОРА»	28	2,6
38	Європейська агенція довкілля (ЄАД)	1	0,1
39	Європейська партія зелених (ЄПЗ, EGP)	3	0,3
40	Загальносвітовий екологічний руху «Let's do it! World»	2	0,2
41	Інститут всесвітнього спостереження (WorldWatch Institute)	1	0,1
42	Кіровоградська обласна дитяча громадська екологічна організація «Біосвіт»	0	0,0
43	Кіровоградська обласна молодіжна організація «ЕКО РУХ»	3	0,3
44	Міжнародна Асоціація «АУРА»	1	0,1
45	Міжнародна асоціація вчених Global Nest	1	0,1
46	Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина»	11	1,0
47	Міжнародна громадська організація «Еко-Україна»	5	0,5
48	Міжнародна екологічна організація «Міжнародний Зелений Хрест»	1	0,1

49	Міжнародна незалежна природоохоронна громадська організація Greenpeace (Грінпіс)	242	22,8
50	Міжнародна організація «ЮНЕСКО»	7	0,7
51	Міжнародна громадська організація «Екосвіт»	4	0,4
52	Міжнародний союз охорони природи (МСОП)	9	0,8
53	Молодіжна екологічна спілка Кіровоградщини	1	0,1
54	Національний екологічний центр України (НЕЦУ)	22	2,1
55	Новоукраїнська міська дитяча громадська організація «Екологічні детективи» («Екодек»)	2	0,2
56	Обласна громадська організація екологічного спрямування «Зелений Фронт»	13	1,2
57	Природоохоронна громадська організація «За чисте довкілля»	19	1,8
58	Програма Організації Об'єднаних Націй по навколишньому середовищу (ЮНЕП)	2	0,2
59	Українська екологічна асоціація «Зелений світ»	29	2,7
60	Українське громадське об'єднання міжвідомчих комунікацій у сфері охорони навколишнього природного середовища «Е-Екологія»	12	1,1
61	не знаю жодної	7	0,7
62	замість ГО назвали екологічні акції: «Первоцвіти», «Майбутнє лісу у твоїх руках!», «Зелене довкілля», «Чиста Україна», «Ми за природу», «До чистих джерел», «Жива вода» конкурс «Лісові Робінзони», «За чисте довкілля», «Зробимо країну чистою»	42	4,0
	Усього відповідей	1062	100
	Відповіли	762	50,1
	Не відповіли	760	49,9
	Усього респондентів	1522	100

Одержані дані дослідження дозволяють скласти уявлення про обізнаність молоді-респондентів щодо назв екологічних громадських організацій. Найбільш популярними серед них є Міжнародна незалежна

природоохоронна громадська організація Greenpeace (Грінпіс) (22,8%), Всеукраїнська громадська організація «Жива планета» (14,9%), Всеукраїнська екологічна ліга (5,8%), Всеукраїнська організація Українське товариство «Зелена Планета» (4,9%), Всеукраїнська екологічна громадська організація «Зробимо Україну чистою» (4,5%), Українська екологічна асоціація «Зелений світ» (2,7%), Екологічна громадська організація «ФЛОРА» (2,6%), Національний екологічний центр України (НЕЦУ) (2,1%). (Див. Табл. 16)

17. Чи хотіли б Ви бути членом екологічної організації? Якщо Ви вже входите до складу екологічної організації, зазначте до якої саме?

(Табл. 17)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	так	726	47,7
2	ні	710	46,6
3	до якої входите	26	1,7
	Всеукраїнська екологічна ГО «Зробимо Україну чистою»	10	0,7
	Всеукраїнська громадська організація «Let's do it, Ukraine»	5	0,3
	Екологічна громадська організація «ФЛОРА»	3	0,2
	Громадська організація «Платформа громадської участі «Нове місто» м.Знам'янка	2	0,1
	Громадська організація «Взаємодія» (Компаніївський район)	1	0,1
	Громадська організація «Екодек»	2	0,1
	Громадська організація «Еколіга»	2	0,1
	Українське громадське об'єднання міжвідомчих комунікацій у сфері охорони навколишнього природного середовища «Е-Екологія»	1	0,1
	Усього відповідей	1462	96,1
	Не відповіли	60	3,9
	Усього респондентів	1522	100,0

Майже половина респондентів (47,7%), які взяли участь в дослідженні, хотіли б бути членом якоїсь екологічної організації. Натомість, стільки ж респондентів (46,6%) не виявили такого бажання.

1,7% молоді-респондентів зазначили, що входять до складу екологічних організацій, зокрема: Всеукраїнської екологічної Громадської організації «Зробимо Україну чистою», Українського громадського об'єднання міжвідомчих комунікацій у сфері охорони навколишнього природного середовища «Е-Екологія», Всеукраїнської громадської організації «Let's do it, Ukraine», Екологічної громадської організації «ФЛОРА», та таких громадських організацій як «Платформа громадської участі «Нове місто», «Взаємодія», «Екодек», «Еколіга». (Див. Табл. 17)

18. Запропонуйте свої методи покращення сучасної екологічної ситуації у Вашому місті, селі.

(Табл. 18)

№	Відповіді користувачів	Кількість відповідей	%
1	активно проводити заходи з підвищення екологічної культури, рівня екологічної освіти молоді	12	0,7
2	активізувати діяльність міліції, санітарно-епідеміологічної служби, Управління охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства та інших спеціальних служб	4	0,2
3	відмовитись від користування пластиковими пляшками та одноразовими пакетами	7	0,4
4	влаштувати роздільне сортування сміття шляхом встановлення спеціальних кольорових сміттєвих контейнерів	35	2,1
5	впорядкувати та облаштувати сміттєвими баками, урнами місця для купання на водоймах	5	0,3
6	впроваджувати новітні технології, для утилізації відходів	6	0,4
7	встановити біотуалети в громадських місцях	2	0,1
8	дбайливо ставитися до водних об'єктів; організувати охорону водних об'єктів	2	0,1
9	заборонити підприємцям вивозити відходи	13	0,8

	виробництва на поля		
10	закрити гранітний кар'єр (Новомиргородський район)	4	0,2
11	залучати молодь до насаджень рідкісних та цінних рослин, висадження квітів, дерев для покращення якості повітря	178	10,5
12	залучати громадськість до вирішення екологічних питань, надавати можливість брати участь у прийнятті важливих рішень; надати громадськості доступ до інформації про застосування шкідливих матеріалів і діяльність у місцях проживання	6	0,4
13	заохочувати молодь до очищення навколишнього середовища від сміття, покращення екологічного стану міста / смт шляхом проведення природоохоронних заходів, організації постійних або періодичних суботників з благоустрою територій, локальних екологічних та природоохоронних акцій, екологічних заходів із залученням громадськості, таких як: «Посади дерево», «Батарейкам – утилізація», «Чисте подвір'я» тощо	213	12,6
14	запобігати забрудненню водних ресурсів	5	0,3
15	збільшити кількість сміттєвих баків та контейнерів для сміття	37	2,2
16	збільшити фінансування природоохоронних заходів, фінансову допомогу в придбанні зелених насаджень	12	0,7
17	зменшити споживання електроенергії та води, використовувати енергозберігаючі прилади	14	0,8
18	збирати відпрацьовані батарейки	3	0,2
19	зменшити кількість викидів неорганічних речовин \ продуктів, шкідливих викидів в атмосферу і воду	24	1,4
20	зменшити використання хімікатів на полях	2	0,1
21	знищувати амброзію, яка викликає	105	6,2

	алергічні хвороби		
22	ліквідувати стихійні сміттєзвалища	143	8,5
23	мотивувати людей не смітити шляхом виплати грошової нагороди, подарунків	4	0,2
24	накладати штрафи на фермерів, що використовують велику кількість пестицидів	59	3,5
25	не смітити, проявляти свідомість, змінювати світогляд починаючи з себе	43	2,5
26	об'єднати зусилля всіх гілок місцевої влади у питаннях охорони природи	2	0,1
27	організувати пізнавальні екскурсії, літні екологічні табори, експедиції для юнацтва та молоді	4	0,2
28	облаштовувати місця відпочинку урнами	1	0,1
29	організувати книжкові виставки, фотовиставки в бібліотеках та за їх межами, (які пропагують бережливе ставлення до природи); розповсюджувати флаєра, брошури екологічного спрямування	7	0,4
30	підвищити екологічну освіту населення, виховувати у підлітків шанобливе ставлення до природи, формувати екологічну свідомість молоді	82	4,9
31	підвищити рівень чистоти в місті і контроль за сміттєзвалищами; викидати сміття у відведених місцях, не смітити, вчасно утилізувати сміття	136	8,1
32	подати електронну петицію «Врятуйте Новоукраїнку!»	1	0,1
33	посилити контроль за вирубкою зелених насаджень, лісів, лісосмуг тощо	34	2,0
34	посилити контроль екологів за чистотою лісів та парків	12	0,7
35	посилити контроль з боку поліції та громадськості, накладати великі штрафи за викидання сміття в не відведених для цього місцях	182	10,8

36	постійно ознайомлювати людей зі станом екологічної ситуації через місцеві ЗМІ та Інтернет ресурси	1	0,1
37	проводити інформаційну роботу серед населення про важливість екологічної безпеки	3	0,2
38	проводити соціологічні опитування екологічної тематики	4	0,2
39	проводити очищення водойм	89	5,3
40	проводити в бібліотеках флешмоби, бесіди, дискусії, громадські обговорення та тренінги з навчання шляхом боротьби із забрудненням та засміченістю	15	0,9
41	пропагувати екологічне життя	1	0,1
42	пропагувати екологічно чистий спосіб життя, користування екологічно чистими матеріалами, використовувати еко-препарати для захисту рослин; впроваджувати екологічно чисті види громадського транспорту,	35	2,1
43	реконструювати та вдосконалювати систему очищення води та водопостачання	16	0,9
44	створити заводи по вторинній переробці сміття	61	3,6
45	створювати організації, екологічні інспекції, «Зелені патрулі», які б відповідали за чистоту в містах, СМТ	45	2,7
46	створювати екологічні центри, клуби, екологічні організації для молоді	19	1,1
47	створити мережу велосипедних доріжок в місті	1	0,1
	Усього відповідей	1689	100
	Не відповіли	395	26,0
	Відповіли	1127	74,0
	Усього респондентів	1522	100

За результатами обласного соціологічного дослідження можна стверджувати, що більшість молоді усвідомлює важливість екологічної

проблеми для сучасної людини, і що багатьох турбує екологічний стан місцевості, де вони проживають.

На думку більшості молоді, вирішення екологічних проблем повинно займати місце на рівні з економічними і соціальними проблемами, або пріоритетне місце.

Аналіз дослідження показав, що молодь в цілому не задоволена станом навколишнього середовища, переважна більшість оцінює його стан, як забруднений і майже чверть опитаних вважає, що навколишнє середовище дуже забруднене.

На думку молоді, існує велика кількість актуальних екологічних проблем в місцевості, де вони мешкають; найбільше їх турбують наступні: засміченість населених пунктів та збільшення кількості сміттєвих звалищ, забруднення річок та інших водойм, забруднення атмосферного повітря та питної води, винищення зелених насаджень: лісів та квітів, забруднення ґрунтів і втрата їх якості.

Для того щоб зменшити або вирішити екологічні проблеми місцевості, в якій вони мешкають, молодь запропонувала низку заходів, зокрема: проводити добродійні заходи та екологічні акції, суботники з прибирання територій, акції по збору відпрацьованих батарейок та з озеленення територій, висаджування лісосмуг, екологічні рейди. Також молодь вважає необхідним посилити контроль з боку органів державної влади та ввести штрафні санкції за порушення екологічних норм, вирубку зелених насаджень, вирішити проблеми: систематичного прибирання територій у населених пунктах, відсутності контейнерів для сміття, а також збільшити кількість сміттєвих баків та запровадити реальну систему вчасного вивезення сміття з подальшою його утилізацією.

Для покращення сучасної екологічної ситуації у своєму місті або селі молодь запропонувала заохочувати населення до очищення навколишнього середовища від сміття шляхом проведення природоохоронних заходів, організації постійних або періодичних суботників з благоустрою територій, локальних екологічних та природоохоронних акцій, екологічних заходів із залученням громадськості, таких як: «Посади дерево», «Батарейкам – утилізація», «Чисте подвір'я» тощо. Також, запропонували посилити контроль до порушників з боку поліції та громадськості, накладати великі штрафи, впроваджувати санкції за викидання сміття в не відведених для цього місцях; залучати молодь до насаджень рідкісних та цінних рослин, висадження квітів, дерев з метою покращення якості повітря.

Для сучасної молоді основним і найпопулярнішим джерелом інформації про стан довкілля, екологічні проблеми та їх вирішення є

Інтернет-ресурси: спеціалізовані веб-сайти, соціальні мережі, на другому місці – екологічні телевізійні та радіо програми, на третьому – аналітичні матеріали у друкованих засобах масової інформації (газетах, журналах), книги, присвячені екологічним питанням або спеціалізовані екологічні видання, бібліографічні покажчики з екологічних питань.

Більшість молоді переконана, що формування екологічної культури є одним із головних напрямів виховання молоді, натомість третина вважає що популяризація екологічних знань необхідна, але як самоосвіта.

Майже половина респондентів, які взяли участь в дослідженні, хотіли б бути членом якоїсь екологічної організації. Натомість, стільки ж респондентів не виявили такого бажання.

1,7% молоді-респондентів зазначили, що входять до складу екологічних організацій, зокрема: Всеукраїнської екологічної Громадської організації «Зробимо Україну чистою», Українського громадського об'єднання міжвідомчих комунікацій у сфері охорони навколишнього природного середовища «Е-Екологія», Всеукраїнської громадської організації «Let's do it, Ukraine», Екологічної громадської організації «ФЛЮРА» та таких громадських організацій як «Платформа громадської участі «Нове місто», «Взаємодія», «Екодек», «Еколіга».

Пропозиції, щодо покращення роботи:

Популяризація екологічних знань – один з основних напрямків роботи бібліотек. Питання вирішення екологічних проблем повинно займати пріоритетне місце в роботі з користувачами книгозбірень. Багатоаспектні екологічні проблеми найдосконаліше і різнобічно розкриваються за допомогою книг, періодичних видань та інших ресурсів, що є в наявності в бібліотеках. Актуальним для бібліотек залишається завдання з всебічного інформування користувачів з даного питання та урізноманітнення форм та методів роботи:

- ✓ звернути увагу на користувачів віком від 20 до 24 років, більше залучати їх до участі в заходах екологічного спрямування;
- ✓ активніше здійснювати популяризацію літератури на екологічну тематику та збільшити кількість заходів, що сприяють вихованню, розвитку екологічної культури, а також підвищенню рівня екологічної активності;
- ✓ ініціювати бібліотечні екологічні та природоохоронні акції та долучатися до просвітницьких заходів в територіальних громадах області, брати участь у Всеукраїнських та місцевих екологічних акціях і залучати до них молодь;

- ✓ включити до планів роботи бібліотек інтерактивні форми роботи (екологічні тренінги та консультації з фахівцями – професіоналами в галузі екології) ;
- ✓ використовувати дискусійні, ігрові, креативні форми бібліотечної роботи (екологічний марафон, екокруїз, екотусовка, турнір знавців екологічної літератури, екологічний квест, екологічний уїкенд, екологічний бібліофреш, екологічний пінг–понг, екологічна дискотека, воок–шоу «Екологічний бум» тощо)
- ✓ організовувати заходи з питань екологічного краєзнавства ініціювати проведення флеш–мобів до Дня довкілля та Дня Землі з метою привернення уваги громади до екологічної ситуації регіону;
- ✓ налагодити співпрацю бібліотек з екологічними громадськими організаціями;
- ✓ залучати працівників природоохоронних служб, екологів, медичних працівників, представників місцевого самоврядування, журналістів, фахівців підприємств до участі бібліотечних заходів;
- ✓ створювати екоцентри, екологічні майданчики, інформаційні варти, арени, дегустаційні зали, інфо-зелені лікарні, бюро тривожної екоінформації та використовувати інші нові, цікаві форми та методи популяризації екологічних знань;
- ✓ оформити привабливий виставковий ряд екологічного спрямування, книжкових виставок на екологічні теми за межами закладу для більшої популяризації екологічних знань, організовувати фотовиставки;
- ✓ створити екологічні зони для покращення популяризації екологічної грамотності, використовувати нетрадиційні елементи в оформленні екологічних куточків, зон, кімнат;
- ✓ проводити моніторинги думок користувачів з екологічних проблем.
- ✓ підготувати бібліографічний покажчик та рекомендаційні списки з екологічних питань;

Науково – виробниче видання

**Проблеми екології та роль бібліотек у формуванні
екологічного світогляду молоді**

Обласне соціологічне дослідження
аналіз-звіт

Виконавець: Борзенко Наталія Вячеславівна
Комп'ютерна верстка та дизайн: Н. Борзенко
Відповідальна за випуск: Л. Савенко

Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва
25006 м. Кіровоград
вул. Декабристів, 6/15
(0522) 22 77 93

Е-mail: boichenka@lib.kr.ua

Сайт: www.lib.kr.ua